

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки та інформаційних технологій
Кафедра фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА

(назва навчальної дисципліни)

підготовки другий (магістерський)
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)

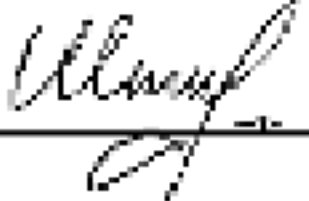
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни професійної підготовки

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Штулер І.Ю
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою фінансів, обліку та
фундаментальних економічних дисциплін
протокол № 1
від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

Сугак Т.М.
(прізвище, ініціали)

Розробники:

Антонова Олена Михайлівна кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: «Фінансово-економічна безпека підприємства» для здобувачів вищої освіти є вибірковою дисципліною, яка забезпечує формування вмінь, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою. Дисципліна вивчається на основі базової загальноекономічної та правової підготовки з таких дисциплін як «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Фінансовий аналіз» та набуття ними відповідних фахових компетенцій.

».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фінансово-економічна безпека підприємства» є наукові основи безпеки підприємницької структури, принципи, методи захисту підприємства в умовах ризику та невизначеності, методичні положення щодо формування системи фінансово-економічної безпеки підприємства, організації та планування діяльності підприємства та засоби захисту категоризованої економічної інформації.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредитів ECTS.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансово-економічна безпека підприємства» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок економіко-правового характеру щодо розвитку відносин між зацікавленими особами зовнішнього та внутрішнього середовищ в системі управління підприємством з метою підвищення рівня його економічної безпеки в ринковій економіці.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Фінансово-економічна безпека підприємства» є оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями щодо особливостей діяльності та розвитку підприємств в умовах ризику та невизначеності зовнішнього середовища і навичками щодо забезпечення відповідного рівня економічної безпеки підприємства; одержання знань з основоположних принципів побудови та функціонування систем економічної безпеки; одержання знань про механізми забезпечення інформаційної та економічної безпеки, функціональні складові економічної інформації; підготовка здобувача вищої освіти до подальшого поглибленого вивчення спеціальних дисциплін; вироблення навичок самостійного вивчення різних категорій інформації та проведення їх порівняльного аналізу при забезпеченні її інформаційної та економічної безпеки.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Фінансово-економічна безпека підприємства» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК3.	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК4.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК5.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК6.	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК9.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1.	Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
СК2.	Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
СК3.	Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК4.	Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК5.	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
СК6.	Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК7.	Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК9.	Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1	Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
ПРН 3	Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
ПРН 4	Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ПРН 7	Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
ПРН 11	Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.
ПРН 12	Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
ПРН 13	Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
		л	сем	пз	лаб		с.р	л	сем	пз	лаб	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Поняття та основні категорії фінансово-економічної безпеки	15	1	-			14	15	-	-			15
Тема 2. Стан та передумови фінансово-економічної безпеки підприємств.	15	1	2			12	15	-				15
Тема 3. Індикатори та складові фінансово-економічної безпеки підприємства	15	4	4			7	15	1	1			13
Тема 4. Системи фінансово-економічної безпеки підприємства	15	4	4			7	15	1	-			14
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10			40	60	2	1			57
Змістовий модуль 2.												
Тема 5. Особливості діяльності служби безпеки підприємства	15	2	-			13	15	1				14
Тема 6. Економіко-математичне моделювання фінансової безпеки підприємства.	15	4	4			7	15	1	1			13
Тема 7. Стратегічне управління економічною безпекою підприємства.	15	2	2			11	15	1	1			13
Тема 8. Механізми забезпечення економічної безпеки підприємств	15	2	4			9	15	1	1			13
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10			40		4	3			53
Усього годин	120	20	20			80	120	6	4			110

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність економічної безпеки підприємства та необхідність її забезпечення.

Економічна безпека як функція та її значення для установи, організації, підприємства. Тракткування економічної безпеки установи, організації, підприємства: поняття економічної безпеки в наукових публікаціях та діловій літературі, підходи до визначення сутності. Групування небезпек і загроз економічній безпеці установи, організації, підприємства за кваліфікуючими ознаками. Рівні забезпечення економічної безпеки підприємства, установи, організації, закономірності управління самоорганізаційною системою безпеки підприємства, установи,

організації. Пріоритети в застосуванні заходів, які повинні вживати підрозділи служби безпеки підприємства для виконання покладених на них завдань. Організація взаємодії складових компонентів системи економічної безпеки установи, організації, підприємства. Алгоритм управління. Формування системи управління економічною безпекою підприємства, установи, організації на засадах теоретичних підходів до управління. Положення та особливості системного, програмно-цільового, інституційного, підходів. Механізм взаємодії функціональних складових комплексної системи безпеки при проведенні заходів з протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам та ризикам діяльності підприємства, установи, організації.

Тема 2. Стан та передумови фінансово-економічної безпеки підприємств.

Поняття системи економічної безпеки підприємства, установи, організації. Мета та модель системи економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. Суб'єкти забезпечення економічної безпеки (зовнішні і внутрішні). Завдання та функції економічної безпеки, сфера її діяльності: інформаційно-аналітична, фінансова, фізична, інтелектуальна, виробнича, інноваційна, екологічна, правова, кадрова. Модель комплексного використання власних ресурсів підприємства в системі економічної безпеки підприємства, установи, організації. Концепція економічної безпеки підприємства, установи, організації: призначення та зміст. Опис проблемної ситуації в галузі безпеки підприємства, установи, організації, побудова системи економічної безпеки підприємства, установи, організації, розрахунок сил і засобів, необхідних для забезпечення безпеки, розробка заходів щодо реалізації основних положень концепції безпеки підприємства, установи, організації, висновки про необхідність розробки і реалізації концепції економічної безпеки підприємства, установи, організації та ефективності її застосування. Документи, що визначають стандарти безпеки підприємства, установи, організації. Основні принципи побудови та організації системи забезпечення економічної безпеки підприємства, установи, організації: законності та організації роботи підприємства, установи, організації навколо основних процесів та видів ресурсів підприємства, установи, організації, централізація служби економічної безпеки та спрощення організаційної структури підприємства, установи, організації, інформування та навчання співробітників, залучення їх до процесу реорганізації функцій фінансово-економічної безпеки. Методи та засоби інформаційного моделювання систем економічної безпеки управлінських процесів та систем. Проведення консультацій, інструктажів персоналу установи, організації, підприємства з питань безпеки та розробка рекомендацій керівництву установи, організації, підприємства та їх структурним підрозділам із протидії загрозам і ризикам. Умови співробітництва різних систем безпеки організацій та установ з правоохоронними органами. Плани організації взаємодії установи, організації, підприємства з зовнішніми організаціями: з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, силовими структурами, державними і недержавними підприємствами, установами та організаціями, громадськими об'єднаннями та громадянами для проведення спільних заходів із забезпечення безпеки діяльності установи, організації, підприємства.

Тема 3. Індикатори та складові фінансово-економічної безпеки підприємства

Структура економічної безпеки підприємства. Внутрішньовиробничі (фінансова, кадрова, технологічна, правова, інформаційна, екологічна, силова) та позавиробничі (ринкова та інтерфейсна) складові економічної безпеки. Поняття індикаторів економічної безпеки підприємства.

Фінансова складова як внутрішньовиробнича функціональна складова економічної безпеки. Свідчення про послаблення фінансової складової. Типова послідовність дій щодо забезпечення фінансової складової економічної безпеки. Показники фінансової складової економічної безпеки. Області фінансової стійкості.

Безпека підприємства в інтелектуальній та кадровій сферах. Характеристика інтелектуальної складової. Особливості кадрової складової. Внутрішні та зовнішні загрози порушення інтелектуальної та кадрової складових економічної безпеки підприємства. Послідовність заходів щодо забезпечення інтелектуальної та кадрової складової. Показники інтелектуальної та кадрової складової. Кадри як внутрішня загроза безпеці підприємства. Зловживання з боку персоналу: дрібні разові розкрадання, систематичні розкрадання, «внутрішнє

підприємство». Функції та завдання кадрової служби в сфері забезпечення економічної безпеки.

Техніко-технологічна складова економічної безпеки підприємства. Загрози послаблення техніко-технологічної безпеки підприємства. Етапи забезпечення техніко-технологічна складова економічної безпеки. Показники техніко-технологічної складової економічної безпеки підприємства.

Політико-правова безпека підприємства. Основні причини виникнення внутрішніх і зовнішніх негативних впливів на політико-правову безпеку. Особливості процесу забезпечення політико-правової складової економічної безпеки. Індикатори оцінки рівня політико-правової безпеки підприємства.

Інформаційна складова безпеки. Показники інформаційної складової. Рівні інформаційної безпеки. Побудова системи інформаційної безпеки. Оцінювання інформаційних ризиків.

Безпека підприємства в екологічній сфері. Алгоритм процесу забезпечення екологічної складової економічної безпеки. Показники безпеки підприємства в екологічній сфері. Рівні екологічної безпеки.

Силова безпека підприємства. Негативні дії щодо силової складової. Показники силової безпеки підприємства. Послідовність дій щодо організації силової складової економічної безпеки.

Ринкова складова економічної безпеки підприємства. Свідчення ослаблення ринкової безпеки. Показники безпеки підприємства на ринку. Організація служби маркетингу як відповідального підрозділу за забезпечення ринкової складової.

Інтерфейсна складова економічної безпеки підприємства. Умови взаємодії з економічними контрагентами. Роль служби маркетингу в забезпеченні інтерфейсної складової.

Тема 4. Система фінансово-економічної безпеки підприємства

Поняття та основні елементи системи економічної безпеки підприємства. Організація системи безпеки підприємства. Завдання, що вирішуються системою гарантування безпеки. Політика безпеки підприємства: поняття, цілі та складові. Програма гарантування безпеки підприємства. Особливості стратегічного управління в сфері безпеки. Тактика гарантування безпеки. Засоби гарантування безпеки: технічні, організаційні, фінансові, інформаційні, правові, кадрові, інтелектуальні. Механізм реалізації безпеки. Функції системи безпеки. Принципи забезпечення економічної безпеки. Режим функціонування системи економічної безпеки.

Концепція безпеки підприємства. Вимоги, що висуваються до концепції безпеки підприємства. Структура концепції економічної безпеки підприємства: опис проблемної ситуації в сфері безпеки підприємства, механізм гарантування безпеки, заходи щодо реалізації заходів безпеки.

Тема 5. Особливості діяльності служби безпеки підприємства

Служба безпеки як підсистема підприємства. Мета та завдання служби безпеки. Типові функції служби безпеки підприємства. Процедура створення та ліквідації служби безпеки підприємства. Кадрове, матеріально-технічне та правове забезпечення діяльності служби безпеки підприємства.

Структура та особливості управління діяльністю служби безпеки підприємства. Особливості підбору персоналу для роботи у службі безпеки. Складові служби безпеки підприємства: сектор охорони, режиму, технічного захисту, оперативної роботи. Завдання служби безпеки щодо гарантування режиму та охорони. Перевірка роботи служби безпеки. Особливості використання послуг зовнішніх охоронних організацій як альтернатива створення служби безпеки підприємства.

Тема 6. Економіко-математичне моделювання фінансової безпеки підприємства.

Метод кореляційного моделювання. Метод оптимізаційного моделювання. Метод багатофакторного економіко-математичного моделювання. Розрахунково-аналітичний метод. Економіко-статистичний метод.

Тема 7. Стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

Ризик як об'єктивна економічна категорія. Поняття класифікація, її наукове та практичне значення. Підходи до класифікації ризиків. Ознаки класифікації: причина виникнення, рід небезпеки, характер діяльності, з яким пов'язані відповідні ризики, об'єкти, на які спрямовані ризики. Класифікація ризиків за наслідком їх діяльності. Загальна характеристика основних груп фінансових ризиків. Методи управління економічними ризиками. Принципи управління ризиками. Система управління ризиками. Розподіл повноважень і відповідальності між структурними підрозділами при проведенні заходів із протидії ризикам і загрозам діяльності установи, організації, підприємства. Структура і зміст планів проведення окремих спеціальних заходів із оперативного реагування на ризики та загрози безпеці діяльності установи, організації, підприємства. Методика розробки планів окремих спеціальних заходів. Плани організації взаємодії структурних підрозділів установи, організації, підприємства для проведення скоординованих спільних заходів із протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам і ризикам. Основи профілактики ризиків: диверсифікація та лімітування. Інформація в системі управління ризиками. Організація та проведення інформаційної й аналітичної роботи зі своєчасного виявлення загроз і ризиків діяльності установи, організації, підприємства та розробки ефективних заходів для їх зниження. Характеристика функцій суб'єкта управління в ризик-менеджменті: прогнозування, організація, регулювання, координація, стимулювання, контроль. Основні правила ризикменеджменту. Методи ризик-менеджменту: уникнення, прийняття, передання, зниження. Самострахування, як метод зниження рівня ризиків. Страхування ризику. Страхування в системі ризик-менеджменту. Основні поняття страхування. Страхові ризики. Критерії страхувальності ризиків. Сутність, зміст і види страхування. Методи страхування. Переваги страхування як методу управління фінансовими ризиками. Основні проблеми страхування.

Тема 8. Механізми забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств.

Система забезпечення безпеки. Концептуальний, організаційний і ресурсний аспекти системи забезпечення безпеки. Характеристика елементів системи безпеки. Наукова теорія та концепція безпеки. Політика, концепція і тактика безпеки. Організаційно-управлінський й інформаційно-аналітичний ресурс безпеки. Принципи системи забезпечення безпеки. Характеристика та особливості механізму забезпечення безпеки. Захист національних інтересів. Проведення моніторингу досліджуваної сфери та формування індикаторів. Здійснення комплексної оцінки рівня та стану безпеки. Виокремлення проблем у досліджуваній сфері та виявлення загроз безпеці. Розробка програмно-цільових заходів з мінімізації / ліквідації загроз безпеці. Характеристика методів оцінки рівня безпеки. Моніторинг показників досліджуваного виду безпеки та відповідної сфери. Моніторинг ретроспективної, звітної та перспективної інформації досліджуваного об'єкта. Систематизація та обчислення індикаторів досліджуваного виду безпеки. Встановлення порогових значень індикаторів. Визначення рівня безпеки. Виявлення загроз безпеці. Визначення стану безпеки та її характеристика.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Сутність економічної безпеки підприємства та необхідність її забезпечення.	1	-
2	Стан та передумови фінансово-економічної безпеки підприємств.	1	-
3	Індикатори та складові фінансово-економічної безпеки підприємства	4	1
4	Система фінансово-економічної безпеки підприємства	4	1
5	Особливості діяльності служби безпеки підприємства	2	1
6	Економіко-математичне моделювання фінансової безпеки підприємства.	4	1
7	Стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства.	2	1
8	Механізми забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств	2	1
Усього годин		20	6

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин		-	-

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин		-	-

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Сутність економічної безпеки підприємства та необхідність її забезпечення.	-	-
2	Стан та передумови фінансово-економічної безпеки підприємств.	2	
3	Індикатори та складові фінансово-економічної безпеки підприємства	4	1
4	Система фінансово-економічної безпеки підприємства	4	-
5	Особливості діяльності служби безпеки підприємства	-	-
6	Економіко-математичне моделювання фінансової безпеки підприємства.	4	1
7	Стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства.	2	1
8	Механізми забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств	4	1
Усього годин		20	4

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Сутність економічної безпеки підприємства та необхідність її забезпечення.	14	15
2	Стан та передумови фінансово-економічної безпеки підприємств.	12	15
3	Індикатори та складові фінансово-економічної безпеки підприємства	7	13
4	Система фінансово-економічної безпеки підприємства	7	14
5	Особливості діяльності служби безпеки підприємства	13	14
6	Економіко-математичне моделювання фінансової безпеки підприємства.	7	13
7	Стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства.	11	13
8	Механізми забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств	9	13
Усього годин		80	110

11. Завдання для самостійної роботи

1. Природа безпеки та її основні прояви.
2. Категоріальний апарат безпекознавства.
3. Основи філософії безпеки.
4. Еволюція філософського, соціологічного та релігійного сприйняття безпеки.
5. Культурологічний та психологічний сприйняття безпеки.
6. Сутність економічної безпеки, її місце й роль в системі національної безпеки.
7. Основні різновиди економічної безпеки та її складники.
8. Загрози економічній безпеці.
9. Організаційно-правова база забезпечення економічної безпеки
10. Характеристика методів оцінки рівня фінансово-економічної безпеки.
11. Підбір та систематизація індикаторів. Індикативний аналіз.
12. Визначення та характеристика стану фінансово-економічної безпеки.
13. Система та принципи забезпечення фінансово-економічної безпеки.
14. Характеристика та особливості механізму забезпечення безпеки.
15. Сутність, значення та місце фінансової безпеки в системі економічної безпеки.
16. Структурні складові фінансової безпеки
17. Національні фінансові інтереси
18. Сутність безпеки домогосподарства. Роль домогосподарств в економіці.
19. Соціальна політика та її вплив на фінансово-економічну безпеку.
20. Соціальні критерії та індикатори оцінки рівня фінансової безпеки людини.
21. Загрози фінансовій безпеці людини.
22. Суть фінансово-економічної безпеки підприємництва.
23. Методи оцінки фінансово-економічної безпеки підприємництва.
24. Індикатори фінансово-економічної безпеки підприємництва.
25. Реалізація інтересів підприємства як основа забезпечення його економічної та фінансової безпеки.
26. Функціональні механізми зміцнення економічної безпеки вітчизняної підприємницької діяльності.
27. Фіскальна сфера: безпечний вимір.
28. Безпека грошово-кредитної сфери, грошового обігу та валютного ринку.
29. Банківська система та парабанки: безпекознавчі аспекти.
30. Безпека інвестиційної діяльності.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційованого заліку)

1. Сутність економічної безпеки та її підсистеми
2. Фінансова безпека як основа економічної безпеки підприємства
3. Взаємозалежність фінансової безпеки держави і підприємства
4. Сутність, значення та місце бюджетної безпеки в системі фінансової безпеки держави
5. Індикатори та загрози фінансово-економічної безпеці
6. Податкова безпека: її сутність, значення та рівні
7. Податковий ризик: сутність, види та методи його визначення.
8. Вплив тіньової економіки на податкову безпеку країни: макро- та мікроекономічний рівень
9. Фінансова безпека грошово-кредитного ринку
10. Фінансова безпека валютного ринку
11. Фінансова безпека фондового ринку
12. Місце, функції та роль страхового ринку в економічному розвитку держави і території
13. Безпека страхового ринку як складова фінансово-економічної безпеки держави
14. Вплив державного регулювання на фінансову безпеку страхового ринку
15. Характеристика елементів структури фінансової безпеки підприємства
16. Фінансові ризики як деструктивні чинники впливу на фінансову безпеку підприємства
17. Система фінансових інтересів підприємства як основа забезпечення його фінансової безпеки...
18. Характеристика елементів структури механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства
19. Методичне забезпечення оцінки рівня фінансової безпеки підприємства
20. Комплексна оцінка фінансової безпеки підприємства
21. Місце і роль фінансової розвідки в системі забезпечення стратегічного розвитку підприємства
22. Принципи фінансової розвідки
23. Джерела інформації фінансової розвідки та методи її збору
24. Завдання, об'єкти та методи управління фінансовою безпекою підприємства
25. Розробка стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства
26. Бенчмаркінг як інструмент забезпечення фінансової безпеки підприємства
27. Сутність і принципи антикризового управління фінансовою безпекою підприємства
28. Організаційне забезпечення фінансової безпеки підприємства
29. Соціальна політика та її вплив на економічну і фінансову безпеку держави
30. Соціальні критерії та індикатори оцінки фінансової безпеки людини
31. Загрози фінансовій безпеці людини: соціально-економічні наслідки для суспільства
32. Стратегія соціально-економічного розвитку і фінансова безпека людини у контексті зміцнення економічної безпеки держави

Індивідуальні завдання

1. Сучасне розуміння фінансово-економічної безпеки бізнесу, її місце і роль в системі управління підприємством.
2. Об'єкти і предмет фінансово-економічної безпеки підприємства.
3. Прикладне значення вивчення організаційно-методологічних питань забезпечення фінансово-економічної безпеки бізнесу.
4. Сутність і зміст внутрішніх і зовнішніх загроз фінансово-економічній безпеці підприємства.

5. Формування системи ключових контрольних індикаторів оперативного і стратегічного моніторингу.
6. Функціональні складові фінансово-економічної безпеки підприємства.
7. Диференціація інформаційних потоків за вимогами основних користувачів як засіб запобігання зниженню рівня економічної безпеки.
8. Алгоритм проведення аналізу рівня фінансово-економічної безпеки підприємства.
9. Спосіб організації бізнес-процесів підприємства як основа побудови механізму формування економічної безпеки підприємства.
10. Фінансова складова економічної безпеки підприємства.
11. Видова класифікація моделей діагностики фінансово-економічної безпеки діяльності підприємств.
12. Суть і особливості ресурсно-функціональної складової економічної безпеки сучасних підприємств.
13. Вітчизняні та зарубіжні моделі захисту прав власності: переваги і недоліки.
14. Сутність і зміст внутрішніх і зовнішніх загроз фінансово-економічній безпеці підприємства.
15. Оцінка якості бізнес-процесів підприємства в контексті стратегічної безпеки підприємства.
16. Розрахунок ефективності вжитих заходів щодо забезпечення економічної безпеки підприємства.
17. Поняття і завдання конкурентної розвідки, основні форми забезпечення безпеки бізнесу.
18. Джерела комерційної інформації: класифікація, характеристика, оцінка рівня достовірності.
19. Оцінка рівня економічної безпеки підприємств різних сфер бізнесу.
20. Проектування внутрішніх механізмів забезпечення економічної безпеки підприємства.
21. Економічна безпека промислового підприємства в умовах кризового розвитку.
22. Способи забезпечення інформаційної безпеки підприємства
23. Фіктивна і тіньова підприємницька діяльність як загроза економічній безпеці підприємства.
24. Екологічна безпека підприємства: формування та оцінка.
25. Дотримання вимог економічної безпеки при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств.
26. Системи управління економічною безпекою підприємства.
27. Конкурентна розвідка сучасних підприємств і способи захисту комерційних інтересів.
28. Планування і регулювання роботи служби економічної безпеки підприємства.
29. Економічна безпека зростаючих компаній: аналіз і особливості підтримки.
30. Структура фінансово-економічної безпеки сучасних підприємств.
31. Організація служби економічної безпеки на середніх і великих підприємствах: функції, повноваження, технології роботи.
32. Методика віднесення інформації до комерційної таємниці.
33. Основні завдання та напрямки забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств різних сфер бізнесу.
34. Оцінка ризиків, що виникають у сфері підприємницької діяльності.
35. Функції системи забезпечення фінансово-економічної безпеки на різних стадіях розвитку компаній.

13. Методи навчання

1. Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія тощо); методи візуалізації (презентація, графічна та таблична ілюстрація, метод демонстрацій тощо); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анотування тощо); інші методи у

сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

2. Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (метод візуалізації (презентація, графічна та таблицна ілюстрація, метод демонстрацій та інші); дослідницький метод, пошуковий метод (робота з навчально-методичною літературою: рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо); метод проблемного виконання, репродуктивний метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Фінансово-економічна безпека підприємства» використовуються такі методи оцінювання:

– для поточного контролю у вигляді: усне та письмове опитування, фронтальне опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.

– для модульного контролю у вигляді: письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.

– для підсумкового контролю у вигляді: екзамену або заліку у таких формах: усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.

15. Засоби діагностики результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного, модульного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Фінансово-економічна безпека підприємства» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Модульний контроль

Навчальна дисципліна «Фінансово-економічна безпека підприємства» передбачає виконання двох модульних контрольних робіт. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Фінансово-економічна безпека підприємства» оцінюється в **10 балів**. Максимальна сумарна кількість балів за модульний контроль складає **20 балів**.

Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового контролю у разі набрання ним за результатами поточного та модульного контролю не менше **20 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння (змістового модуля) навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційований залік з навчальної дисципліни «Фінансово-економічна безпека підприємства» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60									Самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	40	100
3	3	3	3	3	3	4	4	4			
Модульний контроль 1 - 10					Модульний контроль 2 - 10						

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

16. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота								Самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
3	4	4	4	3	4	4	4	10	40	100
Модульний контроль 1 - 10				Модульний контроль 2 - 10						

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

17. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Фінансово-економічна безпека підприємства» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

18. Рекомендована література

Основна

1. Антонова О.М. Основні типи та характеристика негативного впливу на економічну безпеку підприємства / Антонова О.М.// Актуальні проблеми економіки №2(164). ж2015. К.; НАУ, 2015. С. 189-194 (**Scopus, фахове, наукометричне видання**)
2. Формування фінансово-економічного механізму забезпечення економічної безпеки ВНЗ / Антонова О.М. // Актуальні проблеми економіки №3(177). 2016. К.; НАУ, 2016 с. 117-126 (**Scopus, фахове, наукометричне видання**)
3. Antonova O. The problem of ensuring economic security of enterprise / Antonova O.M., Zhebka V.V // Socio-economic aspects of development economics and management: Collection of scientific articles. – Aspekt Publishing of Budget Printing Center, Taunton, MA 02780, United States of America, 2015. – ISBN 978-0-9860467-9-7 p.156-159 (**Thomson Reuters, наукометричне видання**)
4. Ареф'єва О.В. Планування економічної безпеки підприємств / О.В. Ареф'єва, Т.Б. Кузенко. К.: видавництво Європейського ун-ту, 2018. 169 с.
5. Варналій З.С., Живко З.Б., Білик Р.Р., Онищенко С.В., Живко М.О. Фінансова безпека: навч. посібник; за ред. З.С. Варналія. Львів: Ліга-Прес, 2018. 300 с.
6. Васильців Т.Г. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: підручник / Варналій З.С., Васильців Т.Г., Лупак Р.Л. та ін. Чернівці: Технодрук, 2020. 458 с.
7. Економічна безпека підприємства: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [уклад. І.В. Ящишина]. Кам'янець-Подільський: МЕДОБОРИ-2006, 2016. 86 с.

8. Економічна безпека: Навчальний посібник / за заг. ред. З.С. Варналія. К.: Знання, 2018. 647 с.
9. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємства: Навчальний посібник / Т.М. Іванюта, А.О. Заїчковський. К.: Центр учбової літератури, 2019. 256 с.
10. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства: монографія / За заг. ред. А.М. Штангрета. Львів: Укр. акад. друкарства, 2017. 276 с.
11. Штангрет А.М. Економічна безпека підприємства [Текст]: підручник / [А.М. Штангрет та ін.]; за заг. ред. А.М. Штангрета; Укр. акад. друкарства. Львів: Укр. акад. друкарства, 2016. 292 с.

Допоміжна

1. Варналій З.С. Системні проблеми та шляхи забезпечення фінансової безпеки України в умовах гібридної війни / З.С. Варналій, Т.Т. Томашеський // Економічний вісник університету. Збірник наук. праць учених та аспірантів. Випуск 41, Переяслав-Хмельницький, 2019. С.171-179.
2. Варналій З.С. Використання теорії нечітких множин для оцінки рівня фінансової безпеки підприємства / З.С. Варналій, А.М. Мехед // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука», Серія: «Економічні науки». – 2019. № 2 (22). С. 81-87.
3. Варналій З.С. Економічна безпека та конкурентоспроможність регіонів України : монографія / З.С. Варналій, Р.Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2018. 454 с.
4. Варналій З.С. Механізм попередження загроз економічній безпеці України / З.С. Варналій С.В. Онищенко, О.А. Маслій // Економічний часопис XXI. 2016. № 159 (5 6). С. 20-24. (Scopus, EBSCOhost, Index Copernicus, Ulrich's Periodicals Directory, C.E.E.O.L., RISC). DOI: <http://dx.doi.org/10.21003/ea.V159-04>
5. Экономическая безопасность / под ред. Е.Л. Олейникова. М.: РЭА им. Плеханова, 2000. 285 с.
6. Економічна безпека підприємства в умовах антикризового управління: концептуальне визначення та механізм забезпечення: монографія / А.М. Штангрет, Я.В. Котляревський, М.М. Караїм. Львів: Укр. акад. друкарства, 2012. 288 с.
7. Живко З.Б., Сердюков В.В., Стаднік О.М., Хорошко В.О. Правові основи охорони інформації. Підручник; за ред. проф. В.О. Хорошка. Вид. 2. К.: Вид. ДУІКТ, 2009. 355 с.
8. Козаченко Г.В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія / Козаченко Г.В., Пономарьов В.П., Ляшенко О.М. К.: Лібра, 2003. 280 с.
9. Мунтіян В.І. Економічна безпека України / В.І. Мунтіян. К.: Вид. КВІЦ, 1999. 464 с.
10. Організація перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств: підручник [З.Б. Живко, І.О. Ревак, М.О. Живко, С.І. Мельник, Л.М. Плахотнюк]; за заг. ред. З.Б. Живко. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 548 с.
11. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навчально-методичний посібник [З. Б. Живко, О.В. Черевко, Н.В. Зачосова, М. О. Живко, О.Б. Баворовська, В.О. Занора]; за ред. З.Б. Живко. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 120 с.
12. Фінансова безпека підприємства: навч. посібник / З.С. Варналій, З.Б. Живко, Р.Р. Білик, С.В. Онищенко, М.О. Живко; за ред. З.С. Варналія. Львів: Ліга-Прес, 2018. 300 с.

15. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Компания Безопасность [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://bezopasnost.biz>.
2. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dstszi.gov.ua>.
3. International Charity Foundation for History and Development of Computer Science and Technique, ICFCST. Історія розвитку інформаційних технологій в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.icfcst.kiev.ua/MUSEUM/IT_u.html.
4. Information Technology Security Evaluation Criteria, v. 1.2. Office for Official publications of the European Communities, 1991 [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ssi.gouv.fr/IMG/pdf/JILv2.pdf
5. Site of FBI. – Режим доступу: www.fbi.gov.

6. The International PGP Home Page [Electronic resource]. Access mode: www.pgpi.org.
7. Site of SecurityFocus. Access mode: www.securityfocus.com.
8. Сайт Sysinternals. Режим доступу: www.sysinternals.com.
9. [Электронный ресурс]. Режим доступа: www.zdnet.ru.
10. Історія розвитку інформаційних технологій в Україні: нормативні акти України [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nau.kiev.ua.
11. Розвідка України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://rozvidka.livejournal.com/>.
12. Служба безпеки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.sbu.gov.ua/>.
13. Служба економічної безпеки [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sebweb.at.ua/>.
14. Центр информационных технологий [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.citmgu.ru>.